

Opłaty za drugi kierunek studiów niezgodne z konstytucją

6 czerwca 2014

Przepisy dotyczące odpłatności za drugi kierunek studiów są niezgodne z konstytucją – uznał w czwartek Trybunał Konstytucyjny.

Trybunał zgodził się ze zdaniem posłów PiS zaskarżających ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym mówiących, że wprowadzenie odpłatności za drugi kierunek studiów jest niezgodne z konstytucją, która mówi, że nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna, choć ustawa może dopuścić świadczenie niektórych usług edukacyjnych przez publiczne szkoły wyższe za odpłatnością.

Czytając uzasadnienie sędzia sprawozdawca Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz przypomniała, że studia stacjonarne na uczelniach publicznych są bezpłatne. Zapisy dopuszczają od tej reguły pewne wyjątki, np. pobranie opłat w sytuacji „usług o charakterze ponadstandardowym lub nadzwyczajnym”, „świadczeń uzupełniających, z których skorzystanie nie ma wpływu na spełnienie warunków ukończenia studiów lub uzyskanie w ich trakcie wyniki” albo „sytuacji wyraźnie zawinionych przez studentów”.

Trybunał uznał, że „świadczenia określone w zaskarżonych regulacjach nie są +niektórymi usługami edukacyjnymi+ w rozumieniu ustawy zasadniczej” – powiedziała sędzia sprawozdawca.

Według TK przepisy o odpłatności za drugi kierunek studiów są zbyt restrykcyjne i nie przyczynią się do zwiększenia dostępności bezpłatnej edukacji.

Jak mówiła w uzasadnieniu orzeczenia Wronkowska-Jaśkiewicz, Trybunał przyznaje, że uczelnie borykały się z problemem studentów podejmujących naukę na wielu kierunkach i blokujących przez to miejsce dla innych. Remedium na tego rodzaju patologie nie powinna być jednak, według TK, obowiązująca obecnie odpłatność za drugi kierunek.

„Dążąc do celu, który Trybunał Konstytucyjny uznaje za w pełni legitymowany, sięgnięto do prawa do bezpłatnej nauki w szkole wyższej i ograniczono to prawo w sposób, który (...) zdaniem Trybunału nie jest dopuszczalny” – powiedziała sędzia sprawozdawca.

Ponadto sędziowie ocenili, że przepisy o odpłatności „jedynie w niewielkim stopniu przyczynić się mogą do realizacji założonego przez ustawodawcę celu, jakim jest zwiększenie dostępności do bezpłatnych studiów stacjonarnych”. „Nie rozważono przy tym, zdaniem Trybunału, innych, mniej restrykcyjnych rozwiązań” – tłumaczyła Wronkowska-Jaśkiewicz.

TK zapowiedział, że przepisy o odpłatności za drugi kierunek studiów przestaną obowiązywać 30 września 2015 r. Obejmą więc jeszcze studentów w roku akademickim 2014/15, ale nie będą stosowane do osób przyjmowanych na uczelnie na rok 2015/16.

Jak wyjaśniła Wronkowska-Jaśkiewicz, termin obowiązywania niekonstytucyjnych przepisów może zmienić parlament uchylając je.

Trybunał wydłużył czas obowiązywania niekonstytucyjnych przepisów, bo było to konieczne, aby zapewnić uczelniom stabilne finansowanie, a tym samym niezakłócone funkcjonowanie.

TK uznał jednocześnie, jak relacjonowała Wronkowska-Jaśkiewicz, że „korzystanie z prawa do nauki w uczelniach publicznych na zasadzie nieodpłatności wymaga od jego beneficjentów poważnego podejścia”.

Trybunał dopuścił więc wprowadzenie ograniczeń w studiowaniu wielu kierunków. Dopuszczalne jest – uznali sędziowie – wprowadzenie wyższych wymagań dla studentów kształcących się na drugim lub kolejnych kierunkach. „Z zastrzeżeniem jednak, że ustalony poziom wymagań nie spowoduje, że brak odpłatności za studia stanie się rodzajem nagrody za uzyskiwane osiągnięcia” – podkreśliła Wronkowska-Jaśkiewicz.

Źródło: [PAP – Nauka w Polsce](#)